

Waar wij wonen (Verkade Album 1937, Dr. Jac. P. Thijssse)

Enkele citaten

...Voor wie het natuurschoon in ons land ter harte gaat, kan het wel eens benauwend zijn, bijna dagelijks te horen over schennis van de natuur ten behoeve van 'nuttigheidsdoeleinden'...

...de grote rivieren die samen met de Noordzee nog onophoudelijk werken aan den opbouw en soms ook aan den afbraak van ons land. Nederland is nog jong en levend.Maar onophoudelijk moeten we ons verweren tegen zee en stromen, tegen dijkval en afslag, tegen doorbraak en overstroming...

...Ik ken menschen ,die zoveel van "de Natuur" houden, dat ze zich bedroeven over de breede plaats, die hun medemenschen voor zich opeischen. Dat is ongeoorloofd. Waar wij ons levensgeluk te danken hebben aan de beschaving, moeten wij beginnen met het "cultuurlandschap" te waardeeren...

...Zoo is ons land , intens menschelijk bedrijf zij aan zij met het fijnste natuurschoon van alle tijden. Wel hem die beide weet te waarderen...

Het beeld dat opduikt is een dynamisch beeld, verandering is de constante. En een beeld van verwevenheid van de mens en zijn activiteiten met zijn leefomgeving, met de natuur, biodiversiteit om ons heen.

En ook nu veranderingen: het klimaat, geopolitieke ontwikkelingen, verstedelijking, aanpassingen in de landbouw. In dat licht praten we vandaag over onze wateropgaven. Aanpassen van het watersysteem, borgen van waterveiligheid, verhogen van de weerbaarheid én zorgen voor schoon gezond water, de basis voor plant, mens en dier.

Water Natuurlijk wil dat HDSR bij het werken aan die wateropgaven ook bijdraagt aan een betere leefomgeving: 'Waar wij wonen'. Het gaat dan om de inrichting en het gebruik van die delta op korte en zeer lange termijn. Ik wil 4 onderwerpen noemen waar Water Natuurlijk het komende jaar aandacht aan wil geven:

1. Het stedelijk gebied: Woningbouw als kans

In ons gebied worden nog tig nieuwe woningen gebouwd, oa in Merwedekanaal, Rijnenburg, Nieuwegein en ook op talloze kleinere locaties. Naast de extra last te zuiveren stedelijk afvalwater ziet WN ook kansen:

- De woningbouwopgave is een kans om waterveiligheid, klimaatadaptatie en ook hittestress structureel mee te nemen in de inrichting van steden.
- Uit onderzoek en ook uit de ervaring van afgelopen weken blijkt dat er enorme verschillen zijn tussen wijken in temperatuur, in mogelijkheid om verkoeling, schaduw te zoeken en te recreëren. Dat versterkt ook sociale ongelijkheid. Bestaande wijken sneller vergroenen/water robuust maken helpt daarmee ook bij een maatschappelijk opgave.
- Bij woningbouw zorgen voor meer fysieke ruimte voor water. Water vasthouden dient onderdeel van integrale planvorming te zijn. Wijken inrichten zodat water kan infiltreren, groene daken, waterbestendige woningen, waterdoorlatende tuinen, wadi's en waterpleinen. Wateroverlast is daarbij niet volledig te voorkomen.

Er zijn al de nodige initiatieven, groene huisvesters hebben al het nodig aanjaagwerk gedaan.

Een oproep aan het College: pak die kansen samen met woningbouwcoöperaties, met projectontwikkelaars, met inwoners en met bedrijven, in samenwerking met de andere overheden.

2. Het landelijk gebied: hoe kan UPLG in een stroomversnelling raken?

Het landelijk gebied staat voor grote veranderingen. Het Rijk heeft 26 juni de zogenaamde stikstofbrief naar de kamer gestuurd. De Provincie Utrecht komt binnenkort met het definitieve ontwerp UPLG n.a.v. de inspraak. Daarin zit een sterke verankering van de wateropgaven in provinciaal beleid, een duidelijke basis om wateropgaven structureel en integraal mee te nemen in ruimtelijke keuzes. Ik neem aan dat GS verkent hoe de nieuwe stikstofplannen en het UPLG qua proces en inhoud gezwaluwstaart kunnen worden. Het heet stikstofbrief, maar terecht zet de minister in de uitwerking van maatregelen in op een slimme koppeling tussen stikstof, natuur, water en andere opgaven.

Het kabinet wil de [Nederlandse natuur sneller herstellen](#). Oa door de bodem- en waterkwaliteit te verbeteren, droogte te verminderen en door minder vervuiling. Omdat elk natuurgebied anders is, kunnen de maatregelen per gebied verschillen. Daar liggen aanknopingspunten voor de waterschappen. De Unie is positief over het pakket.

Water Natuurlijk verwacht dat het college samen met de provincie inspeelt op de provinciale en rijksplannen: bij de wateropgaven van de Utrechtse Heuvelrug, het Langbroeker Wetering gebied en het Veenweide gebied.

3. Natuur en biodiversiteit als basis voor een sterk watersysteem

Biodiversiteit, waterkwaliteit en waterveiligheid hangen direct met elkaar samen. Een gezond watersysteem kan niet zonder een gezonde robuuste natuur en andersom. Daarom wil Water Natuurlijk dat natuurlijke processen leidend zijn bij werken aan de wateropgaven. Het project Otterpaden is daar een voorbeeld van: boeren werken samen met HDSR aan groene slootkanten en om sloten met elkaar te verbinden. De otter krijgt zo een snelweg en verspreid zich als de waterkwaliteit goed is. Dat gaat gepaard met en is gevolg van veel meer biodiversiteit.

Er zijn meer voorbeelden: natuurvriendelijke oevers, ecologisch beheer van watergangen en dijken. Inrichten van overgangszones rond kwetsbare natuurgebieden. Combineren van waterberging met natuurontwikkeling (denk aan het veenweide gebied) en beter verbinden van natuurgebieden met elkaar. Natuur versterken als basis van het watersysteem, natuur als basis van slim en doelmatig waterbeheer.

En, daarmee werken we dus ook aan een gezonde leefomgeving: Waar wij wonen.

4. Schoon water en voldoende water

De afgelopen periode is veel energie gestoken in de KRW. Ook komend jaar zal dat nodig zijn. Daarnaast vraagt de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater aandacht. HDSR is verantwoordelijk voor het zuiveren van afvalwater van 1 miljoen inwoners en het worden er meer. In de Zuiveringsvisie 2050 en het Strategische Zuiveringsplan wordt dit allemaal benoemd. Ook het feit dat zuiveringsinstallaties tegen het einde van hun levensduur aanlopen.

Water Natuurlijk onderschrijft dat dit de komend decennia grote investeringen noodzakelijk maakt. Schoon gezond water is immers de basis voor plant, mens en dier.

Water is ook schaars goed. Hoe kunnen we iedereen stimuleren om zuinig te zijn met water? Bewustwording over watergebruik, medicijnresten en afval is daarbij belangrijk maar vooral gedragsverandering. Inwoners kunnen zelf bijdragen door hun gedrag, bekend zijn regenwater afkoppelen, tegelwippen. De Raad voor de Leefomgeving hield gisteren een bijeenkomst in Den Haag over het rapport 'Zorg voor water: de toekomst van ons drinkwater'. Daarin pleit de raad voor innovatieve gedragsinterventies en innovatieve vormen van prijssturing (oa drinkwatergebruikers laten betalen naar gebruik en een extra hoog tarief voor excessief gebruik). Om de noodzaak van terugdringen van watergebruik te onderstrepen wil Water Natuurlijk bij agendapunt 3.3 VJN een motie indienen over zuinig waterverbruik.

Tot slot

HDSR staat voor grote wateropgaven die samenwerking, tijd, veel inzet, en ook heel veel middelen vragen. Water Natuurlijk vindt dat nodig: nu oppakken, niet afwentelen naar volgende generaties. Dat vergt een zelfbewust, zichtbaar, bestuurlijk en maatschappelijk aanwezig waterschap. En dat vergt bovenal uitleg waarom we bepaalde dingen doen, waarom dat veel kost, maar niet duur is. De maatschappij krijgt daar enorm veel voor terug, een fijne leefbare omgeving. Waar wij Wonen.

Nog even terug naar Jac. P. Thijsse

In zijn populaire Verkade-albums leerde hij ons om de natuur te koesteren. Van hoogheemraad Otterman kreeg de fractie ter inspiratie het boekje 'De waterzoon'. Jac.P. Thijsse had namelijk een zoon Jo Thijsse. Die volgde een ander pad dan zijn vader. Hij specialiseerde zich in de waterloopkunde en werd de wetenschappelijke man achter de Afsluitdijk en de Deltawerken.

Twee stevige benen om op te staan voor ons als algemeen bestuur bij het richting geven aan de complexe wateropgaven: de natuur koesteren en bouwen op kennis en inzicht. Vanuit de wil bij te dragen aan een gezonde leefomgeving waar wij wonen.